

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt. $\frac{1}{2}$ évre 6 frt. $\frac{1}{4}$ évre 3 frt. 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt. $\frac{1}{2}$ évre 7 frt. $\frac{1}{4}$ évre 3 frt 50 kr. 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 8-hasábos petit sor egyszer 8 kr. minden következőnél 6 kr. Bélyegűj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A fekete sereg hadgyakorlatai.

Arad, szeptember 5.

A nyári évad csendesebb napjai tudvalevőleg alkalmul szolgálnak arra is, hogy a tartalékosokkal kiegészített védőerő a háboru képét másolva, magát a bekövetkező komolyabb események idejére begyakorolja. Az *Apponyi* Albert gróf vezérlete alatt álló fekete sereg összes segédcapataival együtt e hadgyakorlatokról magának himet varrva, sok pénzbe kerülő, de annál kevesebb olvasó által méltatott organumaiban azzal tölti ki a holt évad közeit, hogy a bekövetkező parlamenti harcok számára taktikai felvonulását előkészítse.

Kapóra jött nekik ezen hasznos időtöltésükben *Tisza* Kálmán volt miniszterelnök nagyváradi beszámolója, nem azért, hogy a beszéde magas tartalmának czáfolatával rozsdás szofisztikájukat csiszolják, hanem hogy ezen kiváló, a haza jóléte körüli munkálkodásában megöszült nagy államférfiu érdemeit csufondáros nyelvöjtögetéseikkel és méltatlan rágalmazásaikkal kisebbítsék. Minden tollforgató és tintapocscékoló publicistáikat *Kaas* Ivortól egész *Hock* Jánosig mozgósították, hogy a magyar állam ujjaferemtői egyik legnagyobbikának babérait lehetőleg megtépdessék.

Ehhez ők természetesen nagyon kicsinyek, s helyesen aposztrofálta *Tisza* az ő beszámolójában, hogy őtet már nem az irigykedő pártellenfelek, hanem a történet fogja megítélni. Egyszerűen kinőtt a konczesó pygmaensok kritikája alól, s valósággal mulatságos, mily dühösek ezek

reá épen ezért az önértetes és nagyon is találó kijelentése miatt.

A miatt is szörnyen el vannak keseredve, hogy *Tisza* Kálmán ép úgy, mint a többi szabadelvű párti képviselő, a beszámolójában első helyen, a liberalizmus diadalmas érvényesülését méltatta a képviselőház működésében és kellő világításba helyezte az ez ellen sikra kelt szemforgató jezsuitizmust és annak apostolait.

Hát hiszen értjük mi az *Apponyisták* azon hó óhaját, hogy vajha mentül kevesebbet, vagy épen semmit se beszélnének már az országban az ő viselt dolgaikról, melyekkel az odáig hangoztatott szabadelvű jelszavaiknak hátat fordítva, a klerikális reakcióval szövetségben a nemzeti közvélemény által sürgetett szabadelvű reformok ellen harcoltak. Ertjük mi azt a vágyódásukat, hogy az idő végre-valahára mohot növeszzen rut hitehagyottságuk Káin-bélyegére, de hát egy kissé mégis szerénytelenség, ha azt kívánják a beszámoló képviselőtől, ki választóinak a lefolyt parlamenti ülészak korszakotalkotó munkásságát van hivatva ecsetelnie, hogy ő épen azon momentumok felől hallgasson, melyek ezen történeti nevezetességü küzdelem rugóit, lényegét képezték, és tegyék ezt csak azért, hogy a fekete sereg el- és hazaáruló bűneit takargassák.

A harcjáték sorompói közé ugratott középkori lovagok azomban egyéb fegyvereiket is előszedték az ő arzenáljaikból, kopott, rozsdás fegyvereit a hazugság és ráfogásnak, de annál ismertebbeket, a mikért ismét annyival kevésbé lehet rájuk nehezíteni, mert nem rendelkeznek

jobbakkal. Nagy meglepéssel hirdetik azt a valótlanúságot, hogy a most Budapesten ülésező demografiai kongresszus megnyitása alkalmával a király személyét képviselő *Károly Lajos* főherczeg feltűnő hidegen bánt a jelenvolt kormányférfiakkal, miből természetesen azt következtetik, hogy az egész minisztérium a legfelsőbb helyen kegyvesztett, és hogy közeledik bukásának órája. — Hogy mennyire izetlen és kopott ezen együgyü híresztelése a jezsuita sajtónak, leginkább abból tűnik ki, hogy mióta a *Wekerle*-minisztérium fennáll, sohasem mulasztották el az *Apponyista* hirhordók az egyes alkalmakkor világgá kürtölni, hogy a minisztereket így meg úgy mellőzte a Felső és imé *Wekerle* még ma is miniszterelnök és *Apponyi*? . . . No de ne beszéljünk erről.

Konstatáljuk inkább, hogy ama másik fajta hazudása a jezsuita ellenzéknek, mely a kormány és a szabadelvű párt kebelében fennálló egyenetlenségekről regél, és ebből a küszöbön levő kormány- és pártválságokra következtet, szintén kivirágzott a feketék sajtójának nyári tarlóján. Amiért *Tisza* Kálmán néhány szóval a horvát bán érdemeit méltatta, a mit mindenképen helyesen cselekedett, ebből már azt következtetik, hogy a *Wekerle* kabinettel meghasonlott, ahhoz pedig, hogy a közigazgatás rendezése körül önálló nézeteket is hangoztatott, azon reményüket fűzik, hogy *Tisza* és hivei a *Hieronimi* féle közigazgatási reformokat nem fogják megszavazni. Sőt annyira merészkednek jámbor füllentéseikkel, hogy nyílt arczzal hirdetik, miszerint a miniszteri tanácsban *Szilágyi* Dezső igazságügyimi-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A visszatért tündér.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

[2] Irta: *Marsyas*.

(Folytatás.)

Hanem hetek multával is remegett, ha közelébe ért. Gizi észrevette ezt a nagy hűséget s nyájas volt hozzá is, — mint mindenkihez.

Egyszer aztán minden megváltozott. A kis naiva összekapott a rendezővel a próbán, megharagudott s este nem ment az előadásra. A direktor egy komoly ősz férfi, kit az egész társulat imádott, maga jött el hozzá. S az ő szavára Gizi elment játszani, azon feltétel alatt, ha szerződését visszaadják rögtön.

Megtették. Előadás után sirva tért lakására. Király kísérte.

— Nem bánom, ha éhen is halok, — zokogott Gizi, de nem megyek vissza ahhoz a gorombához.

Hanem aztán felsóhajtott.

— De mit csinálók addig, míg szerződtenek királynóvá.

Király valami melegség futott végig. Hirtelen megszólalt.

— Jöjjön hozzám nőül.

Összerezent s remegve várta a feleletet.

Erezte, hogy minden reményét kockára tette, s szenvedélye most tört ki egész nagyságában.

Gizi felvetette szemeit:

— Hát szeret? Valami különös öröm érzett hangján.

— Nagyom! — Csöndesen, komolyan, érzelmesen mondta.

Gizi kezét nyujtotta s Király a forró, puha kaosót sokáig szorította ajkaihoz.

Gyorsan ment minden. Az esküvő elé kevés akadály gördült. Addig is tervezgették a jövőt. Elhatározták, hogy eltűnnek, elbujnak abba a kis faluba, hol a Király ősi háza áll, s ott fognak élni, mint két vadgalamb. Király oly vonzón írta le otthonát, hogy Gizi alig várta, hogy már ott legyenek.

Amikor megérkeztek, mikor Király lekapta a kocsiról kis feleségét s ölébe véve két lépéssel felszaladt vele a léposón a szobába, boldogul felzagald az örömtől ajkai mosolyra nyilva szinte vonaglottak, egyszerre elhagyta pajkos jókedve s a csalódás bosszúsága vette át helyét.

A poezis hiányzott e kopott fészekből. A felemás szintű és alaku ódon butorok talán kényelmeseznek ígérkeztek, az ablakok között még virágok is voltak, de a Gizi képzelme által alkotott elrejtett tündérvárat mindez nem közelítette meg.

Mert ő valóságos tündérvárnak képzelte

azt a kis eldugott csöndes fészket, s rajongással hallgatta Király Elek áradozásait róla. Azt hitte, hogy ott az erdők között, a csörgedező csermely partján, talán van a levegőben, a napfényben valami, mi képes izgatottságban, boldog mámorban tartja az ott levőket. Városokban, gyermekkorától a szinpadon nőtt fel s arról a falusi életről alig volt fogalma.

S talált helyette poros utat, bagyasztó hőséget, egy otromba alakú sárházat, melynek szobáit illat helyett valami kellemetlen szag tölti be, mely az ódon épületek tulajdona. Itt mégsem lesz oly kellemes mézesheteket töltöni egy férfi oldalán, ki jó, derék, de aztán a kacagtatásig naiv, s akit utóvégre nem szeret.

S az ábrándvár leomlott. Gizi bosszusan rántá el kezét, mikor a parasztagzasszony, ki egész életét a Királyék házában töltötte, egy nedves osókot mázolt rája.

Az bántódva ment ki. Király tuláradó örömmel, rajongva szorította magához kis feleségét, s a nő a csalódás első ingerültségében két kezét vállához feszítve taszította el.

— Mi baja?

— Ezek a lyukak a mi otthonunk? Ez a maga ősi kastélya?

Most már a férfi volt megsértve.

— De édesem, hiszen tudhatta előre. Hányszor leirtam, hogyan néz ki. Olyan kedves itt minden; s én oly jól érzem magam itten.

S Király jószívűsége elenyésztette azt a

niszter éles dialektikával silányította tönkre Hieronymi propozícióit; ebben megint az a rendkívül feltűnő és különös, hogy Szilágyi Dezsőnek ellenzéki telfogás szerint csak akkor van éles dialektikája, ha miniszterétársait czífolja.

A megrendelt hazudozások kultusza is új lendületnek indult az Apponyista sajtó körében. A németországi rossz hírű és magyarfaló klerikális ujságok ismét sürűben hoznak az Apponyi táborokarából sugalmazott szenny-cikkeket a magyarországi állapotokról, melyek azon eshetőségnek adnak több-kevesebb indokolással kifejezést, hogy a közigazgatási reformok keresztülvitelére a kormánynak nem lesz meg a többsége, és hogy vagy le kell mondania, vagy az országgyűlést lesz kénytelen a kormány időnek előtte feloszlatni.

Megvagyunk róla győződve, hogy a kormánynak a községi előjáróságok államosítását célzó törvényjavaslatához legalább is oly tetemes többsége lesz, mint volt az egyházpolitikai reformjavaslatokhoz, mert hogy a taluk nemzetiségi kupahtanácsa helyett ne a magyar törvényekre felesketett államtisztviselő vegye által a községek ügyeinek vezetését, ez oly képtelenség, hogy erre a magyar parlamentben kormánybuktató többséget az Apponyi-Ugron frakció épp oly kevés fog összehozni, mint a hogyan nem tudta ezt megcselekedni a polgári házasság ellen. Ha pedig csakugyan bekövetkeznék a képzelhetetlen, hogy t. i. a párttaktika előbbre valótnak tartaná hitvány kortesérdekeit, mint a magyar állam üdvét, akkor bizonyára nem késnék a kormány a magyar közvéleményre appellálni. Szinte kívánnók, hogy bekövetkeznék ez az eset is, legalább kézzel fogható s félre nem magyarázható törvényes módon mutatná ki a magyar nemzet, hogy kivágja testéből az Apponyista jezsuitizmus undok kinövését, és megsemmisíti az álcázott reakció és klerikalizmusnak ezen már nagyon is hosszú időn át zavarzó fekete seregét.

BELFÖLD.

A makói beszámoló.

Gr. Teleki József, Makó város országgyűlési képviselője, szept. hó 23-án tartja meg

fájdalmat, mit a bántás lelkének okozott, pedig ez volt a legfájóbb oldala.

— Itt lakjam én? Aztán mit csinálunk itt? S Gizi már ingerültség mellett keserűséget érzett. Csak most látta be, hogy a boldogsághoz nemcsak egy csöndes fészék, s nemcsak egy férfi kell, ki az emberre nézve közönyös. S ez az ember csöndes rajongásával, szenvedélytelen keblének csak közönyös lehetett.

Király csodálkozva nézett rá.

— Mit csináljunk? Hisz azt megbeszéltük már sokszor, még benn a városban. Itt élünk csöndesen.

A nő indulatosan válaszolt:

— Elünk! Ebben az utálatos faluban? Azt hiszi, hogy beállok parasztasszonynak.

Gorombán, éles, majdnem rikácsoló hangon mondta, Király kiegyenesedett, s arczára komolyság tlt ki. Homlokát ránczba szedte, de két szemei mégis olyan szelidül néztek:

— Edesem! Ez az én, azaz a mi otthonunk. Ahol én jól érzem magam, ott magam sem fog rosszul élni.

Gizi zavarba jött. Ez a hideg válasz, mely oly határozott hangon lön tartva, megijesztette. Hát ha erélyes lesz Király, reá parancsol, s itt tartja: hiszen hatalmában van. Minden indulatra érzékeny lelkét féktelen düh tölté el.

(Vége következik.)

beszámolóját. A városnak a szabadelvű eszmékért lelkesülő lakossága ez alkalommal pártkülömbőség nélkül nagy ovációkkal készült fogadni képviselőjét. Teleki grófot — hirszerint — több országgyűlési képviselő fogja Makóra kísérni.

Hieronymi és a közegészségi kongresszus.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tudósítása. —

Budapest, szeptember 5.

(L) A közegészségügyi és demografiai kongresszus megnyitása Budapesten Károly Lajos főherceg ö. cs. és kir. fensége, mint ő felségének, a kongresszus legmagasabb védnökének helyettese által, — már magában véve is hatalmas bizonyítéka a rendkívüli sikernek. A kongresszus elnökének, Hieronymi Károly belügyminiszternek tartalmas beszéde megfelelt a magyar államra nézve rendkívül megtisztelő esemény komoly fontosságának. Hieronymi csak egy ténnyt hagyott — igen természetesen — megemlítenél: hogy mióta átvette a belügyminisztérium vezetését, ő maga tette a közegészségügy haladásának a legbecsesebb szolgálatokat. Ez idő óta mondhatjuk, hogy az állami gondoskodás az egészségügyi reformokra nézve és járványok ellen minden profilaktikus rendszabályok javára a legnagyobb erélylyel érvényre lesz juttatva. A kongresszus elnöke a választást erre a díszes polczra ezuttal nem csak miniszteri állásának, hanem személyes érdemeinek is köszönheti.

Hieronymi Magyarországon a tudományos egészségügyi haladás gyakorlati megvalósítását oly hatalmas és sikeres istápolásban részesítette, hogy nem miniszteri czime, hanem személyes munkája e téren emelte őt nemzetközi tudományos parlament elnöki méltóságába. Beszéde egyáltalán nem üres ismétlése az ily ünnepelyeknél szokásos megnyitó beszédeknek.

Hieronymi miniszter, akinek francia nyelven mondott beszéde különösen a külföldi delegátusokra gyakorolt kitűnő benyomást, konstataulta, hogy Magyarország éppen az utolsó tíz esztendő alatt minden téren rendkívüli haladást valósított meg, amiről külföldi vendégeink itt tartózkodásuk alatt meggyőződtek.

„Az ország minden részében, — mondá Hieronymi a kongresszusi küldöttekhez, — és különösen Magyarország fővárosában kétségtelen bizonyítékait fogják önök tapasztalni ennek a haladásnak. Egy aránylag rövid idő alatt nagy vasuti hálózatot teremtettünk Magyarországon, amit a vasuti tarifa rendkívüli leszállítása segített elő. Nagyterjedelmű vizszabályozási építkezések által kiterjedt mocsárterületeket, melyek évtizedeken át az egészségre veszedelmes kigőzölgéseket árasztottak szét, termékeny szántófölddé változtattunk. E fáradozásaink folytán Magyarország jóléte folyton emelkedett és a lakosság száma lényegesen megszaporodott.

A kongresszus összejövetele összeesik egy olyan korszakkal, a mely Magyarországon előrehaladó fejlődést jelent és érvényre juttatja azt a tendenciát, hogy a közigazgatás tökéletesíttessék úgy, hogy az ország intézményei megtegyenek a személyes szabadság követelményeinek.

A reformok közt, melyek Magyarországon ma napirenden vannak, kiváló helyet foglal el az egészségügyi viszonyok javítása. Az összes idevonatkozó intézkedések tökéletesítése nálunk oly reform, melyet a nemzet közkívánatra követel és a parlament már ismételtén sürgetett ebben az értelemben.

Az a nyilatkozata is fontos Hieronymi

miniszternek, hogy a kormány nem csak szavakat hangoztat, hanem a közegészségügy állami gondozásában a kongresszus munkálkodásának eredményeit komoly figyelembe veszi. A kormány törekedni fog, — mondotta továbbá a miniszter, a közigazgatás minden ágában megvalósítani azokat az eszméket és tudományos vívmányokat, melyekre nézve a higiénikus reformerek működése világosságot teremtett.

Tudományos és kormánykörökben is fellette örvendenek a felett, hogy ezuttal, ellentétben a korábbi évekkel, az angol, francia és amerikai küldöttek részvétele rendkívül élénk. Csak Anglia részéről 80 kiküldött van jelen. Konstatálhatjuk tehát, hogy az utolsó, Magyarországon tartott kongresszus óta Angliának jelenleg Budapesten tartózkodó képviselőinek száma megtízszereződött.

Valódi magyar vendégszeretettel fogadja Magyarország a tudomány külföldi képviselőit. Minél inkább megismerik ők Magyarország viszonyait és vizsgálják a legapróbb részletekig, annál nagyobb lesz a maradandó erkölcsi nyereség, melyet Magyarország ez ünnepekből kap. Minél alaposabb ismeret terjed el a külföldön Magyarország felől, minél inkább megismerik más nemzetek az igazság világításában a magyar államot, annál nagyobbra fogják becsülni a magyart.

Hogy azonban a tudományos világparlamentnek Budapesten egybegyűlt tagjai egy felületes kellemes benyomásnál többet vigyenek magukkal, ezt az ünnepet, mint kiindulási pontot kell felhasználnunk, a munka folytatására. Komoly tudományos munkával, publicisztikai és társadalmi működéssel kell az új barátok hűségét megtartanunk a magunk számára. Egyelőre ismételtén melegeződéssel konstataljuk, hogy a hivatott tényezők, első sorban Hieronymi belügyminiszter, mindent elkövettek arra, hogy a kongresszus vendéglátásával egybekötött, kulturális, politikai és anyagi célok megvalósuljanak.

A kongresszus.

— Harmadik nap. —

— szeptember 5.

A megkezdett munkát tegnap is fáradhatatlan buzgalommal folytatták a kongresszisták. Már a kora reggeli órákban, mintha csak az előző nap fáradalmi eltűntek volna, oly frissen és fürgén hemzsegték a tagok a műegyetem épületében. Első sorban mindegyik a postaterembe sietett, hogy átvegye a „Napi Közlöny”-t és a napi postát és azután sietett a munkára.

A tegnapi nap fontos eseménye a difteritisz-szakosztály ülése, melynél annyi hallgató jelent meg, hogy fele része a folyosókra szorult.

A közegészségügyi első, második és ötödik szakosztályok tegnap délelőtt kilenc órákor együttes ülést tartottak, amelyen Hieronymi Károly belügyminiszter, a nemzetközi kongresszus elnöke, elnökölt.

A miniszter jobbán Northnagel bécsi professzor, balján Chyzer Kornél ülték az elnöki emelvényen.

Az ülés napirendjén a difteritiszről szóló nemzetközi jelentések felolvasása volt. Előbb azonban dr. Loeffler greifswaldi egyetemi tanár érdekes szabad előadást tartott a difteritiszről és elmondotta a maga tudományos kutatásainak az eredményét. Így hosszasan fejtegette az időjárás változásának befolyását a difteritisz terjedésére. Konstataulta, hogy három hónappal, sőt egy esztendővel is a meggyógyulás után, még találtak bacillusok a gégeben. Minthogy a bacillusok ruhára, emberre eshetnek, a meggyógyult beteg még egy esztendőn keresztül is terjesztheti a difteritiszt, úgy, hogy némely városban a difteritisz hirtelen nagyon elterjed,

a nélkül, hogy annak okát lehetne adni. Ha azonban kutatunk, akkor megtaláljuk a hidat, a melyen keresztül az infekció történt. Tehát izolálni kellene a beteget addig, a míg a bakteriologiai vizsgálat ki nem deríti, hogy nincs több bacillus.

Dr. Loeffler tanár előadását zajosan megtapsolták.

Ezután felolvasták a nemzetközi bizottságok jelentéseit a difteritisz-betegségről.

Dr. Chyzer Kornél ajánlatára ezután bizottságot választottak, a mely a betérjesztett jelentéseket tanulmányozza és azok alapján javaslatot terjeszt a közgyűlés elé.

A demografiai hatodik osztályban a városok demografiáját tárgyalták. Elnökök Körösi József, Bertillon Jaques, Szecsek István voltak. A nagyvárosok lakásviszonyainak befolyásáról az egészségügyre hat előadást tartottak, a melyek közül különösen érdekes volt Cacheux Emil párisi mérnök értekezése. Bertillon a világhírű statisztikus, nemzetközi adatok alapján mondta el tapasztalatait, Cacheux Emil pedig a munkálkodásokról értekezett. Newsholme brighthoni orvos angolul értekezett a kaszárnya-rendszer befolyásáról a lakásokban a közegészségügyi viszonyokra. Pollák J. varsói orvos, a fertőző betegségek fellépéséről a túlnépes lakásokban, varsói adatokkal illusztrálva.

Délután 3 órakor Erismán Tódor dr., egyetemi tanár Moszkvában, a főrendiház ülés-terében tartott előadást „La lutte contre la mort” czimmel.

A fölolvastó bőséges és rendkívül érdekes statisztikai adatokkal bizonyította, hogy a halálzási arány a földkerekségen egyenlőtlenül van eloszolva. Bizonyítja, hogy ennek nem az emberi test organismusának hanyatlása az oka, hanem egyéb befolyások s különösen az, hogy az emberiség a halálzások iránt még mindig bizonyos megmagyarázhatatlan apathiával van eltelve. Ennek a bizonyosságát szolgálja, hogy a kevésbé civilizált népek között sokkal nagyobb a halálzási aránya.

Míg a múltban — úgymond a tudós fölolvastó — a halál ellen való küzdelem egyéni jellegű volt és így természetesen, kevés eredmény mutatkozott, — ma már organizált, közös társadalmi erővel állnak vele szemben — s a természeti határokon belül a legtöbb esetben sikerrel vívnak meg vele.

Az előadás végén a gyermekhalandóságról emlékezett meg, a művelődési történelemnek eme szomorú lapjáról, a melyen még ma is oly sok sötét folt van.

A fölolvastó a díszes közönség zajos tapsal és éljenzéssel fogadta s Erismán tanárnak Korányi Frigyes dr főrendiházi tag és a szakosztály elnöke mondott a kiválóan érdekes előadásért köszönetet.

Az új városnép közgyűlés-terében a halott-eltakarítás reformálásának apostolai tartották meg szövetségi gyűléseket. Németországban a halottégetés propagandája egyre terjed s csaknem minden nagyobb helyt alakultak már egyesületek, melyek a halottak elégetését propagálják. Ez egyesületeknek állandó szövetségük van s e szövetség tartotta meg ez ideig nagygyűlést Budapesten, az új városnép nagytermében.

Dr. Brackenheoft szövetségi elnök nyitja meg az ülést. Hála köszönet kifejezésével kell kezdenie, e szép ország ragyogó fővárosa vendégszerető népe iránt, mely oly szeretettel fogadta a külföldi tudósokat vendégeül.

A kongresszus tagjai felállva, hármassal Hoch kiáltásokban törnek ki!

Braekenhoff dr. tartotta meg ezután nagyérdemű megnyitó beszédét, melyben igen lelkes hangon szól a halottégetés mellett. A halottégetés megengedését a tolerancia kérdésének tartja. Hosszabb bevezetésben ismerteti azokat a számos kísérleteket, melyeket fertőző betegségekben elhaltak holttesteivel végeztek s melyekből kétségtelenül be van bizonyítva, hogy a betegségi bakteriumok a föld alatt 10—15 év múlva sem enyésznek el s ép úgy infúzióznak a sír megbolygatása után, mint a többi bakteriumok. Vizsgálatokkal, a leghitelesebbnek nevezhető vizsgálatok eredményeivel bizonyítja, hogy az elégetett holttest hamujában semmi nyoma sincs

a fertőző anyagnak. Különböző Németországban s talán az egész világon már annyira el van ismerve, hogy közegészségügyi szempontból a halottak elégetése kívánatos — hogy nem is kell újabb adatokat felhozni annak bizonyítása mellett.

A meggyőző, fejtegetésekben gazdag előadást élénken megtapsolták s Engert báró indítványára köszönetet szavaztak érte az elnököknek.

Scholz dr. és Brun ezredes (Bologna) rövid felszólalása következett még ezután e tárgyhoz.

Siedeck Oszkár, a bécsi egyesület elnöke s a szövetségi gyűlés titkára tett ezután jelentést a halottégetés elmúlt évi mozgalmáról s jelenlegi állapotáról. A jelentést élénk helyesléssel fogadta a bizottság s tudomásul vette a szövetségi lapnak, a „Phönix”-nek jelentését is.

Siedeck titkár ezután a halottégetés állásáról a külföldön tett jelentést.

Az előadások után diszebed volt Hieronymi Károly belügyminiszternél, este pedig kedélyes vacsora az orvosok és gyógyszerészek egyesületében.

A belügyminiszteri ebéden a pezsgónél Hieronymi Károly pohárköszöntőt mondott a Felségére, mint a kongresszus elnökére, előbb magyar, azután francia nyelven. Utána pedig a védőnk helyettesét, Károly Lajos főherceget éltette. E pohárköszöntők után ismét Hieronymi belügyminiszter szólt, poharát ártívén kongresszuson képviselt nemzetek jólétére s államfők egészségére.

Ráth főpolgármester lendületes beszédében a magyar nemzet vendégeit éltette. Crogua belga szenátus tagja, Magyarország belügyminiszterére emelte poharát, a ki a maga emelkedett szellemével és univerzális műveltségével, méltó vezérszilaga a kongresszusnak. (Taps és éljenzés.) Billink dr., az amerikai egyesült államok képviselője szintén Hieronymi belügyminisztert éltette, azt a férfit ünnepeve benne, a kinek államférfiúi jelentősége egy fokozatban áll egyéniségének ellenállhatlan szeretetreméltóságával. Fejérváry br. honvédelmi miniszter élénk tetszés közben a külföldi hadseregek orvoskarának jelenlévő képviselőire emelte poharát. Popovits dr., Szerbia egészségügyi felügyelője és Chantemesse, a francia köztársaság kiküldöttje, francia nyelven a lovagias magyar nemzet tiszteletreméltó képviselőjét, Hieronymi belügyminisztert éltette.

KÜLFÖLD.

A nemzetközi békekongresszus.

Van Houten tábornok, miniszter, tegnap Haagában megnyitotta az interparlamentaris békeértekezletet. Beszédében azt ajánlotta az értekezletnek, hogy főképp a békebírók kérdésével foglalkozzék, tartózkodjék az aktuális kérdések direkt érintésétől és ne bízzék azokban az állítólagos békebarátokban, a kik a polgárháborút hirdetik. A miniszter végül a nemzetközi békebírók mellett nyilatkozott. Az értekezlet elnökévé Raubent (Amsterdam) választották meg.

A helyzet Sziciliában.

A római „Tribuna” híre szerint a trónörökösnek Palermóba tervezett útja elmarad, mivel a lakosság körében nagy izgatottság miatt, hogy a szicíliai zavargások folytán elítélt egyéneknek kilátásba helyezt megkegyelmezését felfüggesztették.

A bolgár miniszterek diadalútja.

Stoilow és Petrow miniszterek Szilisztriába érkeztek, a hol nagy ünnepélyességgel fogadták őket. A város zászlódszót öltött. Midőn kikötöttek, Stoilowot vállra emelték. A miniszterek számos küldöttséget fogadtak. Részt akartak venni a tiszteletükre rendezett ebéden, midőn azonban hallották, hogy Ferdinánd fejedelem még aznap este a metropolita látogatására Várnából Ruscsukba érkezik, visszatértek Ruscsukba és a fejedelem tiszteletére ebédet adtak, melyen a metropolita is részt vett. A fejedelem azután visszatért Várnába. A miniszterek holnap tovább utaznak és meglátogatják Lowtschát, Orchowát és Widdint.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Szeptember 6. —

Hőemelkedés. — Helyenként csapadékok.

Szenzációs öngyilkosság.

— Saját tudósítónk távirata. —

M.-Kovácsháza, szeptember 5.

Szomorú hírt hozott tegnap a táviró Aradra, mely különösen a birtokos körökben keltett szenzációt.

Simay Ede birtokos, a csanádme gyei társadalom egyik kimagasló alakja, báró Wassmer Antal, volt országgyűlési képviselő veje, megyebizottsági tag, a battonyai takarékpénztár igazgatója, a csanádme gyei gazdasági-egyesület egyik vezérfője a gyönyörűt magát.

Az elhunyt messze vidéken ismert, híres gazda, már csak azért is jobb sorsra lett volna érdemes, mert saját erejével, szorgalmával vívta ki magának szép társadalmi állását s mindvégig a munka embere maradt.

Ifjabb korában nagybérlet volt a kincstárnál és már ekkor kitűnt mintaszerű gazdálkodása által.

Később, mikor a kincstár eladta a földet, miként a bérlet legnagyobb része, úgy Simay is megvette bérletét s azóta saját birtokán gazdálkodott.

Eddigi mintaszerű gazdálkodását folytatva, mind nagyobb és nagyobb üzletekbe vágott. Nem volt a nagyobb üzleteknek egy ága sem, melyben — és pedig eleinte jó sikerrel — meg ne próbálkozott volna.

Legelső ura kereskedőnek tartották a környéken, ő építette az első gőzmalmokat is Kovácsháza környékén.

A szerencse, mely eddig többnyire kedvezett neki, az utolsó években végkép elpártolt tőle, birtokait el kellett adnia.

Ekkor a szathmármegyei püspöki uradalmakat vette bérbe s még nagyobb vállalkozásokba fogott, hogy magát regresszállhassa, de ez balul ütött ki, még közelebb hozták a tönk széléhez.

Környezete ugyszólván a katasztrófa bekövetkeztéig nem tudott semmit balsorsáról, mert ép oly uras, gavalléros életet élt, mint eddig.

Midőn az öngyilkosság híre Aradra érkezett Mező-Kovácsházáról, ki sem akarta azt hinni, s csak midőn szavahihető emberek, biztos forrás alapján tárgyalták a szomorú esetet — adtak hitelt annak a kevésbé beavatottak.

Tegnap csaknem egész nap erről az öngyilkosságról folyt a beszéd: a kávéházak, vendéglők közönsége, sőt a sétálók nem igen beszéltek másról, mint a kovácsházi tragédiáról. Részleteket — az öngyilkosságon kívül — nagyon természetesen ki sem tudott mondani.

A mélyen sujtott család a tegnapi nap folyamán a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Simay Edéné szül. báró Wassmer Klára úgy a maga, mint gyermekei Ilona, Gábris és Elemér, valamint az összes rokonság nevében is mély fájdalomtól megtört szível jelenti forrón szeretett férjének, a legjobb édes atyának és nő rokon Simay Edéné, 1894. szeptember 5-én, reggeli 6 órakor, életének 56-ik s boldog házasságának 23-ik évében, a halotti szentségek ajtatos felvétele után történt hirtelen elhunytát. A drága halott földi maradványai f. hó 6-án, d. u. 5 órakor fognak a mező-kovácsházi sírkertben lévő családi sírboltba örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő gyászmise áldozat pedig szeptember hó 7-én, d. e. 10 órakor fog a mező-kovácsházi r. kath. templomban az egek Urának bemutatni. Béke lengjen a szeretett halott hamvai felett!

HIREK.

Szeptember 6. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Zakariás. — Protestáns naptár: Zakariás. — Görög-keleti naptár (augusztus 25.): Bertalan. — A nap két 5 óra 12 perces, nyugszik 6 óra 12 perces.

Szabadnapi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig délután 2—5 óráig. Bemeneti díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szombán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgáriskola, földszint.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1894. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
<i>Budapest felől indul:</i>	<i>Budapest felől érkezik:</i>
Nagyvárad reggel 5.18	Vv. Csabáról reggel 9.10
Nagyvárad d. e. 11.30	Nagyvárad este 8.42
Gyorsvonat reggel 8.20	Személyvonat reggel 6.10
Személyvonat d. e. 11.30	Személyvonat d. u. 3.55
Személyvonat este 9.45	Gyorsvonat este 6.55
<i>Erdély felől:</i>	<i>Erdély felől:</i>
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinről reggel 7.—
Soborsin d. u. 2.30	Személyvonat d. e. 11.—
Személyvonat d. u. 4.30	Személyvonat este 8.55
<i>Temesvár felől:</i>	<i>Temesvár felől:</i>
Vegyesvonat reggel 6.25	Személyvonat d. e. 9.44
Vegyesvonat d. e. 11.35	Vegyesvonat d. u. 3.44
Személyvonat d. u. 5.58	Vegyesvonat este 10.55
<i>Szeged felől:</i>	<i>Szeged felől:</i>
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.50
Személyvonat d. e. 9.—	Személyvonat este 6.45
Vegyesvonat d. u. 4.20	Személyvonat este 10.—
<i>Gurahoncz felől:</i>	<i>Gurahoncz felől:</i>
Személyvonat reggel 6.40	Személyvonat reggel 8.—
Személyvonat d. u. 5.23	Személyvonat este 6.50
Vegyesvonat d. u. 12.30	Vegyesvonat d. e. 11.45

Aradmegye virillistái.

Arad, szeptember 5.

A vármegye alispánja a megyei legtöbb adófizetők névsorozatának megállapítása céljából az alábbi körlevelet bocsátotta ki tegnap az összes főszolgabírákhoz:

Az 1886. XXI. t. cz. értelmében közhírre teszem, hogy a legtöbb adót fizető megyebizottsági tagok 1895. évre érvényes névjegyzékének megállapításához alapul szolgáló adóhivatali kimutatások a f. é. szeptember hó 9-től 16-ig terjedő 8 napon át Aradon a vármegye székházánál dr. Baross Ferencz megyei aljegyző irodájában közszemlére kitétetnek a végből, hogy azt az érdekeltek megtekinthessék, s az ellen fennforgó észrevételeiket megtekinthessék.

Egyben tudatom, hogy a vármegye állandó igazoló választmánya a legtöbb adót fizető bizottsági tagok 1895. évre érvényes névjegyzékének megállapítása végett üléseit f. szeptember hó 17, 18 és 19-én Aradon a vármegye székházánál minden nap d. e. 11 órakor fogja megtartani, mely alkalommal a beérkező feladatok felett határozni és a névjegyzékeket véglegesen megállapítani fogja.

Megjegyzem, hogy a kik adójuknak kétszeresen való számítása iránti kedvezményben akarnak részesülni az 1886. XXI. t. cz. 27 §-a értelmében ezen igényüket szintén ez alkalommal kötelesek igazolni, különben adójuk kétszeresen számításának kedvezményétől ez alkalommal elesnek.

Miről a főszolgabíró urat közhírrététel végett értesitem.

Aradon, 1894. évi szeptember 5-én.

Szathmáry Gyula,
alispán.

— A hivatalos lapból. A király a kolozsvári Ferencz József-tudomány-egyetemen megrendezett büntetőjogi tanszékre dr. Lukács Adolf pécsi ítélőtáblai bírós nyilvános rendes tanárrá a rendszeresített illetményekkel kinevezte.

— József főherceg egészségi állapota. Mint őszinte örömmel értesülünk, József főherceg állapotában tartós javulás állott be. József Agost főherceg és a felesége, kik a betegágyánál időztek, már elhagyták Alcsuthot.

— Dessewffy Sándor püspök azon beszédéről, melyet vasárnap a nála tisztelgő káptalan előtt tartott, már nyilatkozott a sajtó egy része. A „Magyar Allam” és a „Temesvárai Zeitung” harcozri riadóinak tartják a beszédet, melyről a „Magyarország” azt véli, hogy az épen a változhatatlanban való megnyugvás jele. Mi sem hiszük, hogy a osanádi egyházmegye kitünő főpásztora tovább folytatja a küzdelmet az egyházpolitikai javaslatok ellen, még akkor is, a mikor azok a Felháza által szentesítve lesznek és törvényerőre emelkednek. Ő is, miként Vassary hercegprimás, nemtelen fegyverekkel nem fog küzdeni soha s ép ezért azt hiszük, hogy beszédét nem harcozri riadóként, hanem azért mondta el, hogy igazolja álláspontját az egyházpolitikai javaslatokkal szemben, melyeknek második főrendiházi tárgyalásán lábbaja miatt nem vehetett részt.

— Arad csatornázása. Említettük, hogy Parecz István tanácsnok a nemzetközi közegészségügyi és demográfiai kongresszuson előadást tartott Aradváros csatornázásáról. Ezen előadáshoz a „Bud. Hir.” tegnapi száma a következő megjegyzést fűzi: „Erdekes volt, hogy Parecz aradi tanácsos Arad városának a Shone-féle hidropneumatikus rendszer szerint való csatornázásáról értekezett a rendszer ellen állást foglalt négy külföldi tag, egy párisi, egy frankfurti, egy londoni és egy boroszlói s mellette csak egy foglalt állást, az is — aradi volt,

— Az első ezredév képekben. A millenárius kiállításnak bizonynyal az a kép-kollekció lesz a legkiemelkedőbb része, melyben a megyék mutatják be az első ezredév kiválóbb történelmi helyeit. Hieronymi Károly ugyanis megleghangú körrendeletet intézett a vármegyékhez, felkérve, hogy a milleniumi kiállításra festessék meg a megye történelmi helyeit. Ezek közt a képek közt mindenestre egyik legérdekesebb csoport az lesz, a melyet Aradmegye küld fel a területén lévő, kiváló nevezetességű történelmi helyekről.

— Az iskolaszék ülése. Aradváros iskolaszéke ma a délután 4 órakor tartja rendes havi ülését, a melyre a helyen is felhívjuk az iskolaszék tagjainak figyelmét.

— Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Fényes Dezso aradi állami főreáliskolai rendes tanárt, rendes tanári miróságában véglegesen megerősítette.

— A Margit sziget eladása. Lapunk tegnapi számának távirati rovatában megemlítettük már a Margit-sziget eladását, erre nézve itt közöljük József főherceg levelét, melyet a kies sziget eladására vonatkozólag a fő- és székváros közönségéhez írt. A levél szövege szerint így hangzik:

„Nagytekintetű fő- és székvárosi közönség!

Több ízben és legújában is, a tulajdonomat képező Szent Margit-sziget eladására nézve ajánlatot kaptam s ennek folytán elhatároztam, ezen fekvőségemet áruba bocsátani.

Mint hogy azonban az ajánlattevőknek azon szándékát, hogy a szigetet parcellázzák, nyilvánvalónak tekintem; de az volna az óhajom, hogy a fővárosi lakosságnak ezen üdülőhelye, mint ilyen állandóan fennmaradjon és ezen kívánság által vezérelve, kész vagyok a pozitív nyereségnek, a „lucrum emergens”-nek kielégítéséről lemondani, vagyis jelzett célzatomból fogva olcsó árt szabni, addig nem is bocsátkozom tüzetes tárgyalásba az ajánlattevőkkel, míg az igen tisztelt közönségnek a Szent Margit-szigetet a megvételre fel nem ajánlom; és ezt ezennel megtévén, az eladási árt, tekintettel a fent nyilvanított óhajomra, kedvezményesen és pedig három és fél millió osztrák értékű forintokban szabom meg,

együttal kedvező fizetési feltételeket ajánlok fel.

Ha a nagytekintetű közönség hajlandó ezen kínálatomat elfogadni, akkor arra kérem, miszerint kebeléből sziveskedjék kijelölni azon bizottsági tagokat, a kik a részletes tárgyalást e részbeni megbízottaimmal, tudniillik főudvarmesteremmel és uradalmi igazgatómmal megindítanák. Hazafias üdvözlettel Alcsuthon, 19. évi augusztus hó 23-án.

József főherceg.

— Roppant szélvihar dühöng — írja pankotai levelezőnk — a hegyalján. A gyümölcsös telt fákból kiszámíthatatlan károkat okoz. Nagyrészt kitörnek erejétől.

— Ujczok bevonulása. A jelen év márciusában besorozott honvédujczokat az aradi katonai osztály október hó hatodikára hívja be az olgálatáért.

— A lemergi látogatásra jelentkezők száma napról-napra emelkedik. Már eddig meghaladja a százat. A rendezőség élén álló Zemplényi Sándor felkéri a jelentkezőket, hogy az utazási pénzeket nem mint jelleve volt, szeptember 18-ára, hanem 15-ére juttassák kezelihez.

— A rabélelmezés javítása. Az igazságügyminisztériumban — mint értesülünk — a rabélelmezés javítására vonatkozó tervezet elkészült. — A tervezet szerint a rabok a jövő évtől kezdve reggelire szalonát vagy turót kapnak, ezenkívül vacsorájuk is lesz a letartóztatottaknak. Eddig a törvényszéki orvos csak kivételes esetekben engedélyezhetett bort vagy sört a letartóztatottaknak, az igazságügyi miniszter ezt az engedélyt szintén ki fogja terjeszteni. A javaslatot az igazságügyi orvosi tanács dolgozta ki, a reform költsége körülbelül 80.000 frt, s már a jövő évi költségvetésbe fel lesz véve.

— Jubiláló tüzoltók. A pankotai önkéntes tüzoltó egyesület — írja levelezőnk — e hó 16-án ünnepli fennállásának 15 éves jubileumát. Az ezen alkalomból rendezendő kongresszuson, ünnepségeken, versenyeken stb. az összes aradmegyei tüzoltó-egyletek képviselve lesznek.

— A cipészek zászlószentelési ünnepélyére mindjobbán folynak az előkészületek. Még a mai nap folyamán látható lesz Ráth Lajos üzletének kirakatában azon díszes szalag — melyet Nikolic Péterné urnó mint a zászlóanya készítettett. A rendezőség újból figyelemzeti a közönséget, hogy a bankettjegyek és a táncvizigalomra szóló személy- és családjegyek a közönség nagyobb kényelme szempontjából már elárusítás végett kiadattak — s kaphatók Ráth Lajos, Fehér Gyula, Pakszian Sándor és Muskát Miksa üzletében — valamint a következő rendezőbizottsági tagoknál: Kiss Ferencz főrendező ipartestületi titkár, Stefáni György, Gölner Antal, Nagy Ferencz, Fischer Samu, Olár Jusztin, Weisz János, Imreh Kálmán és Pente Lajosnál. A bankette n résztvenni szándókozók felkérnek, hogy ma este 6 óráig a rendezőség valamely tagjánál jelentkezni sziveskedjenek, nehogy a vendéglős a késői jelentkezés miatt a jelentkezőket kiszolgálni képes ne legyen. Akik a zászlószentelési ünnepélyen személyesen részt nem vehetnek s előre óhajják a zászlószentelést beküldeni, sziveskedjenek azt az ipartestülethez címelve elküldeni és megemlíteni, kit biznak meg a zászlószentelés beverésével.

— Eltévedt golyó. Mint őszentanna i levelezőnk írja, a község hirhede össze, a rozott előéletű Bugy János, e hó 2-án szomorú véget ért. Kodreán Gávra, Farkas Nika, Sandi Sándor és Muszka Tódorral volt együtt, kezében hivatalának symbolumával, a dupla, csőzpuskával. Bességtettek, conferáltak, mikor egyszerre csak elsült Bugy János fegyvere s ő maga vértől borítva, holtan rogyott össze. Az ügy állását legalább így adják elő a jelenlők. Hogy történt, játszott-e a csőz, s így véletlenségnek áldozata, vagy öngyilkosságot követett-e el, nem tudják megmondani. A csendőség természetesen

a jelen voltak kihallgatásával kezébe vette az ügyet, de ez ideig még nem tud biztosat.

— **Kettős aranylakodalom.** Pankotai levelezőnk írja: A helybeli róm. kath. templomban tegnap két pár állott az oltár előtt. Házasságunk 50 éves évfordulóját ünnepelték a nagy közönség jelenlétében, mely egészen megtöltötte a templomot. Az egyik házaspárt Hauptmannnak, a másikat Gellertnek hívják; egyszerű sváb földművesek mindketten. Az aranylakodalmi szertartás misével kezdődött, mely után Nagy József, a pankotaiak fiatal lelkesze, emelkedett hangú beszédet mondott, s megáldotta az öregeket, kik aztán családjaik, koszorúlényaik, vidám vőfélyeik s nagyszámu népszép kíséretében hazavonultak. Bánczos arcaikról csak úgy sugárzott a boldogság.

— **Balaton-füred eladó.** A Benczésrend nagy káptalanja a mult napokban Pannonhalmán gyűlésezett s ez alkalommal a gazdasági ügyosztály azt határozta, hogy hajlandó Balaton-Füredet eladni, ha jó vevő akad. Addig is tetemes befektetésekkel fejleszti a fürdőhelyet.

— **A király nevével elnevezett hegycsúcs.** A király Madonna di Campiglióban tudvalevőleg kihallgatáson fogadta az osztrák turistaegyesület küldöttségét, a mely arra kérte az uralkodót, engedné meg, hogy a Brenta-hegység egyik domit csúcsát, a mely a királynak Madonna di Campiglióban volt időzésekor különösen megtetszett, nevével Ferencz József-császnak nevezhesse el. A választás a Brenta-osoport második legmagasabb csúcsára, a Cima di Brentára esett, a mely 3155 méter magas. A király jóváhagyta az elnevezést.

— **Rejtélyes holttest.** Titokzatos eset foglalkoztatja most az északi rendőrséget. Nehány paraszt ugyanis tegnap jelentést tett a hatóságnak, hogy a város vadászterületén, a tenjel határ közelében egy vadászruhába öltözött ur holttestére bukkantak. A kiküldött bizottság csakugyan meg is találta a 40 évesnek látszó ur holttestét. Fejének hátsó részén több sebből vérzett. A vadászt minden valószínűség szerint baltával hátulról ütötték agyon. A bizottság mélyen megindító jelenetnek volt tanúja, a mikor a gyilkosság színelhelyébe közeledett. A meggyilkolt vadászkutyájára gazdája holttestére dőlve fájdalmasan vonyított s nem akart tágitani. Az áldozatot eddig nem agnoszkálták. A gyilkosokat nyomozzák.

— **Kisiklott gyorsvonat.** A szeged-budapesti gyorsvonat — Péteri és félegyháza között tegnap délben kisiklott. Két személykocsi kiesett a vágányból. Emberben szerencsére kár nem esett, de a vonatok késéssel közlekednek.

— **A hol nem kell a kormány segítsége.** Alsó-Szeli községe segítségért folyamodott a kormányhoz, hogy legalább vetésre való gabonát szerezhessen be, mert a vágóvízyi árvíz koldusbotra juttatta a lakosságot. A napokban 200 frtot küldött a kormány a községnek azzal a kikötéssel, hogy az összeget 1895. február 1-én vissza kell fizetni. A község azonban nem fogadta el ezt a segítséget, mert a lakosok a kikötött hitáridőig nem lehetnek abban a helyzetben, hogy a kölcsönt visszafizethetnék. Az alsó-szeli határozata meggyeszte nagy feltűnést kelt.

— **Die kleine Wäscherin.** Ifjú korában nagyon kedvelte a sajos életet Izgírán Amália, a radi lakosnő. Az orfeumok levegőjét szíta magába, a vendéglők légkörében találta fel második otthonát, s a vége az lett, ami az ilyen életnek rendszeren szokott lenni: A vagyon elcsúszott; a fényhez szokott nő pedig kellett, hogy elégedjék a mosóteknővel, mely mellett szomorú éjszakákat töltve tengetheti életét. Aradon lett mosónő. Az üzlete elég jól ment, míg végre tegnap mintegy háromszáz forint értékű fehérművel megszökött a kleine Wäscherin. A pénz valószínűleg valahol elmulasztás s így idézte vissza emlékébe egy népjáték a szin pompás multnak, mely soha többé vissza nem fog térni.

— **Zálogház árverés** lesz ma Wéisz Dávid zálogintézetében, melyre az érdekeltek figyelmét e helyen is felhívjuk.

— **Pályázatok.** Albírói állásra a bonyhádi járásbírósnál 2 hét alatt; II. oszt. fegyőri állásra a nagyenyedi orsz. fegyintézetnél szept. 20-áig; I. oszt. ellenőrközd főerdészi állásra a sovári erdőhivatalnál szept. 20-áig; végrehajtói állásra a lugosi pénzügyigazgatásnál 2 hét alatt:

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az „Aradi Tornaegyesület“ választmánya f. hó 6-án d. u. 6 órakor a szokott helyen ülést tart, melyre a választmány t. oz. tagjai ez uton is meghivatnak. Az előkéség.

MULATSÁGOK.

(=) Ujonzok táncvizsgálma. A Pankotai polgári ifjuság ujonzói f. évi szeptember hó 22-én a „zöld kert“ helyiségében, a pankotai első zenekar közreműködése mellett zártkörű ujonz-táncvizsgálatot rendeznek. Belépőtídj: személyjegy 60 kr., családijegy 1 frt 20 kr. Kezdeté este 8 órakor.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

* A „Magyar Szalon“ képes havi folyóirat (szerk. Fekete József) szeptemberhavi füzeté — mely pár nap előtt jelent meg — körülbelül a legérdekesebb és legértékesebb mindazon füzetek közt, melyek eddig ezen derék vállalatból közkézen foyognak. Érdekes és értékes azért, mivel ismét egy nagy birodalom ujabbkori irodalmát és művészetét mutatja be, még pedig Oroszországot, melyről eddig néhány európai hírnevű orosz regényíró és festő alkotásain kívül alig tudunk valamit. A füzet élén a modern orosz irodalmat Cselingarián Jakab mutatja be szakavatott tollal. Piatkovszky Sándor az orosz sajtószabadságról ír egy hasonlóan érdekes cikket. Részint prózával, részint költeménnyel szerepelnek a kiállításra is pompás, hatalmas füzetben még Tolstoj Leó gróf, Kogen Alexej, Szkabicevszki Sándor, Bulgakov Fedor, Kruglov Sándor, Nemirovics Danosenkó Vazul, Burenin Vladimir, Csehov Antal, Polonsky Jakab, Grigorovics Demeter, Jezsov Miklós, Plescssejev Alexej, Budiscejev Sándor, Linev Sándor, Zlatovratski Miklós, Romer Tódor, Potapenko Iván, Fofanov Konstantin, Boborykin Péter, Mihailov Sándor, Nikulin Iván, Tulub Péter és Afanasjev Leo. A pazar illusztrációkat orosz művészek készítették. Ezek közt találjuk III. Sándor özár, Mária orosz özárné, Miklós trónörökös s menyasszonya, Konstantin nagyherceg, Zichy Miklós, valamint a fönt említett írók, költők, továbbá Rubinstein és még több zeneszerző és művész arcképét, számos orosz genre-képet, kézirat-mást stb. A pompás vállalatot nem tudjuk eléggé olvasóink figyelmébe ajánlani. A „Magyar Szalon“ előfizetési ára egy évre tíz frt, füzetenkint 1 frt, s megrendelhető a kiadóhivatalban. (Budapest, V., Bálvány utca, 15.)

* **Színészet Pankotán.** Pankotán — írja levelezőnk — Bekker József kis színházalata működik. Előadásait, pártfogás hiányában csak minden másodnap tartják: az intelligencia érhetetlen okából nem törődik velők. Eddig előadták a „Minister előszobájában“ „Párisi élet“ „Szerelmi varázsa“ stb. darabokat. Az s néhány tag, kikből a társulat áll, minden tőle telhető elkövet s siker érdekében. Legfőbb érdemök, hogy saját bevallásuk szerint, szög nélkül játszanak.

* **Wekerle Sándorné** legujabb jól sikerült arcképe ékesíti a „Jókai“ című hetilap díszes csimlapját. A képbiz Keleti Ö. Lajos lapszerkesztő irt nagyon érdekes és jellemző közleményt, hűen leírván a miniszterelnök családi életét. Beksió Gusztávné, a társzerkesztő is egész fényben bemutatja az ő ékes írói tollát. Nemkülömben ügyes és kitűnő költői ebesszélést ír e számban Prém József s ügyes poetánk, Somló Sándor. A legérdekesebbek egyike még kétségkívül Beksió Gusztáv gyönyörű leírása Somogyvármegyéről. Még egész sora következik az érdekes közleményeknek. Megemlítjük még, hogy a „Jókai“ kiadó megvették a „Magyar Nők Lapja“ tulajdonjogát s így egyesülvén a két lap „Jókai“ Magyar Nők lapja címet nyert. Olvasóinknak melegen ajánljuk ezt a legzsebb és legtekintélyesebb magyar heti lapot, melynek előfizetési ára: negyedévre 1 frt. 75 kr.

* „Az 1848—49-iki magyar szabadságharc története“ című illusztrált vállalatból most jelent meg a 19-ik füzet, amelyben Gracza György a szabadságharc első komoly, számottevő csatáját: a Karloviczai ütközetet írja le. E füzetben véget ér az első kötet, s megkezdődik a második befejező kötet, amely illusztrációval fog megjelenni. A most megjelent 19-ik füzet képei a következők. Az oszrai fegyverletétel, egykoru szinymatu olajfestmény. Bayer József tábori főnök, egykoru olajfestmény után. A szerb tábor Szt. Tamásnál. Gr. Dembinszky Henrik. Vitézségi honvéd érem. Falusi nemzetőrök. — Palóczy László, az 1848-iki képviselőház korelnöke. — Majláth György, a főrendiház elnöke. — Bárd Péter Zsigmond, a főrendiház alelnöke, egykoru arckép után. — Pázmány Dénes az 1848-iki képviselőház elnöke. (Egykoru arckép.) — Almásy Pál, a 1848-iki képviselőház alelnöke.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A büntető bíróság munkarendje.

Az aradi kir. törvényszék előtt ma és holnap a következő bűnügyek kerülnek végtárgyalásra:

Dubestyán Dimitrie ellen gyilkosság és rablás miatt.

Berzován Juon ellen emberölés büntette miatt.

Ardelán Atyim ellen emberölés büntette miatt.

Jereszim Józsa, Rantos Petru, Barabás Bálint és Rostás Csúrár ellen lopás büntette miatt.

Todoreán György ellen okmányhamisítás és dr. Suciú János ellen rágalmazás miatt.

Szántó József ellen zsarolás és sikasztás miatt.

TÁVIRATOK.

Pozsony Vaszary mellett.

Pozsony, szeptember 5. (Saj. tud. táv.) A katolikus autonómia liberális tagjai közt mozgalom indult meg, hogy Vaszarynak feltétlen bizalmat szavazzanak a „Magyar Allam“ támadásai folytán.

A heremag pusztulása.

Kolozsvár, szept. 5. (Saj. tud. táv.) Az erdélyi részekben az apion nevű rovar a heremagvakban nagy pusztítást visz véghez. Egyik kolozsvári újságban Teleki Arpád gróf nagybirtokos felszólal és konstatálja, hogy két egymástól távol eső 400 holdnyi birtokán az apion a heremagtermés harmadát tönkretette. Sürgősen kéri tehát a további pusztításnak a veszedelmes rovar tanulmányozásával elejét venni.

Járványos betegségek terjedése.

Fiume, szeptember 5. (Saj. tud. táv.) Az egészségügyi bizottság ülésén elhatározták, hogy az iskolákat nem csukják be a betegségek miatt, mivel a lakosságot megijesztené. Ezen eljárás nagyon különös, mert a járvány folyton terjed és mindig nagyobbodik. A tifusz, trachoma, difteritisz és vörheny terjedését a száraz időjárás nagyban elősegíti.

A hazard-játék áldozata.

Turin, szeptember 5. (Saj. tud. táv.) Giovanni Martini dúsgazdag ventigliai földbirtokos, miután Montecarloban milliókat vesztett, a gyorsvonat elé vetette magát, mely darabokra szakgatta. Az öngyilkos feleségét és négy gyermekét a legnagyobb nyomorban hagyta. Zsebében levelet találtak a következő szavakkal: „Meg kell hálnom, viszontlátásra a menyországban.“

Bedobált ablakok.

München, szeptember 5. (Saj. tud. táv.) Szeptember 3-áról 4-ére hajló éjjelen Arnulf herceg müncheni hadtestparancsnok valamennyi ablakát bedobálták, hogy miért, arról hallgat a táviró.

A haldokló párisi gróf.

Páris, szeptember 5. (Saj. tud. táv.) A párisi gróf agoniában van. A katasztrófát minden perczen várják. Tegnap Alanconi hercegtől így bucsuzott: »Légy boldog kedveltem«. Fájdalmait általában békesen viseli, de tegnap megis felsóhajtott: »nagyon sokáig szenvedek«. Orvosa morfiummal akarta enyhíteni fájdalmait, ő azonban visszautasította, mert mint mondja, divathóbortot nem türethet és mert eszméleténél akar maradni utolsó percig.

Dupuy új érdemjele.

Páris, szeptember 5. (Saj. tud. táv.) Dupuy miniszterelnököt a szultán az Osmanje-rend nagy szalagjával tüntette ki.

Égő pályaudvar.

Malaga, szept. 5. (Saj. tud. táv.) Az itteni pályaudvar lángban áll. Attól tartanak, hogy a tűz átcsap a pályaudvar környékére is.

Kütsitott munkatársak.

Palermó, szeptember 5. (Saj. tud. táv.) A belügyminiszter »Monde Klustre« párisi lap itteni levelezőjét és rajzolóját kütsitotta.

Roham egy lap ellen.

Athén, szeptember 5. (Saj. tud. táv.) A görög hadügyminiszter szigorúan bánt el azokkal a tisztekkel, akik az »Akropolisz« lap szerkesztőségét és nyomdáját szétrombolták. A kormány Karaiskalis tábornokot fölfüggesztette állásától és Atterus térparancsnokot, aki a tisztek eljárását helyeselte, megbüntette. A tisztek között nagy a forrongás.

Az orosz flotta nálunk.

Róma, szeptember 5. (Saj. tud. táv.) Immár bizonyosra vehető, hogy az orosz középtengeri hajóraj Avelan tengernagy vezénylete alatt meg fogja látogatni Antivané, Dulsigno, Pola, Triest és Fiume kikötőket. Vajjon érkezik-e és mikor az orosz flotta az olasz kikötőkbe, azt még nem tudják.

Az orosz trónörökös esküvője.

Pétervár, szeptember 5. (Saj. tud. táv.) Legújabb rendelkezések szerint a trónörökös nagyherceg esküvője januárban lesz. Ez alkalomból nagy ünnepeket terveznek, melyek mintegy tíz napig fognak tartani. A különböző európai udvarok képviselőin kívül a külföldi uralkodó családok számos tagját is ide várják.

KÖZGAZDASÁG.

= A kolera miatt. Galicziának Buczaoz, Czortkow, Hussyatin, Thumáz és Hordenka közigazgatási kerületei, továbbá a Nadworna kerülethez tartozó Pariszeczek község, nemkülönben Bukovinában a Kotzmann járásbírósi kerület hivatalosan kolerafészeknek nyilvánítottván, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter a Galiczia némely kerülete és községe provenienziáira elrendelt behozatali tilalmat a fennebb megnevezett kerületek provenienziáira is kiterjesztette. Miről az aradi kereskedelmi és iparkamara az érdekelt üzleti köröket ez uton is értesíti.

Az aradmegyei takarékpénztar forgalmi kimutatása 1894. augusztus haváról.

I. Betételek.	
Álladék mult hó végén	frt 4.217.317,24
Betételek folyó hóban	178.921,18
Összesen	frt 4.396.238,42
Visszafizetések mult hóban	249.904,49
Álladék folyó hó végén	frt 4.146.333,93
II. Leszámították.	
Váltótárca-álladék mult hó végén	frt 2.673.434,25
Leszámított váltók folyó hóban	755.115,11
Összesen	frt 3.428.549,36
Lejárt váltók mult hóban	834.636,94
Váltótárca-álladék folyó hó végén	frt 2.593.912,42
III. Előlegeztések kézi zálogokra.	
Álladék mult hó végén	frt 1.356.503,19
Előlegeztetett folyó hóban	556.020,15
Összesen	frt 1.912.523,34
Bejárt előlegek mult hóban	578.140,90
Álladék folyó hó végén	frt 1.334.382,44
IV. Jelzálogos kölcsönök.	
Álladék mult hó végén	frt 818.463,30
Előlegeztetett folyó hóban	10.850,—
Összesen	frt 829.313,30
Törlesztetett mult hóban	97,64,—
Álladék folyó hó végén	frt 829.313,30
V. Amortisationális záloglevél-kölcsönök.	
Álladék mult hó végén	frt 597.280,025
Folyósított kölcsönök folyó hóban	22.000,—
Összesen	frt 599.280,025
Törlesztetett folyó hóban	—
Álladék folyó hó végén	frt 599.280,025
VI. Záloglevelek.	
Álladék mult hó végén	frt 512.650,—
Kibocsájtott folyó hóban	—
Álladék folyó hóban	frt 512.650,—
VII. Pénztárforgalom.	
Álladék mult hó végén	frt 64.634,73
Bevételek folyó hóban	frt 1.847.249,67
Összesen	frt 1.911.884,40
Kiadások mult hóban	frt 1.353.523,93
Pénztári alladék folyó hó végén	frt 5.891,047

Arad, 1894. augusztus 31. Az Igazgatóság.

Az aradi ipar- és népbank forgalmi kimutatása 1894. évi augusztus haváról.

Takarékpénztári betételek:	
Betét-maradvány mult hó végéről	frt 1.428.916,33
Folyó hóban betét	frt 155.088,06
Összesen	frt 1.583.904,39
Visszafizetett betét folyó hóban	frt 149.417,56
Betét-maradvány folyó hó végével	frt 1.434.486,83
Váltó-tárca:	
Álladék mult hó végével	frt 481.754,39
Leszámított folyó hóban	frt 390.718,37
Összesen	frt 872.472,76
Beváltatott és forgattatott	frt 370.634,09
Marad tárcza-álladék folyó hó végével	frt 501.838,67
Aradi hitellegyet:	
Álladék mult hó végével	frt 240.043,53
Folyó hóban adott kölcsönök	frt 2.475,—
Összesen	frt 242.518,53
Törlesztetett folyó hóban	frt 3.608,—
Álladék folyó hó végével	frt 238.910,53
Előlegek kézzizálogra:	
Álladék mult hó végével	frt 1.060.671,66
Folyó hóban új előleg adatott	frt 10.442,18
Összesen	frt 1.165.093,84
Ebből visszafizetett folyó hóban	frt 204.901,30
Álladék folyó hó végével	frt 960.192,04
Felzálogkölcsönök:	
Álladék mult hó végével	frt 443.184,70
Új előleg folyó hóban	frt 1.680,—
Összesen	frt 444.864,70
Visszafizetett folyó hóban	frt 733,—
Álladék folyó hó végével	frt 444.131,70
Pénztár:	
Maradvány mult hó végével	frt 52.757,72
Bevétel folyó hóban	frt 1.245.140,29
Összesen	frt 1.297.898,01
Kiadás folyó hóban	frt 1.232.432,38
Pénztármaradvány folyó hó végével	frt 65.465,63

Arad, 1894. aug. 31. Az Igazgatóság.

= Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok. 1894. évi szept. hó 4-én. Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 41,5—42. krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 41,5—42. krig. Fialat nehéz (pkinc 320 klgron felüli sulyban) 43.—43,5 krig. Fialat közép (pkint 251—320 klgr. sulyban) 43,5—44. krig. Fialat könnyű (pkint 250 klgr. terjedő sulyban) 45,5—46. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 42.—42,5 krig. — Közép (pkint 220—280 klgr. sulyban) 42,5—43. krig. — Könnyű (pkint 220 klgr. terjedő sulyban) 44.—45. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klgr. felüli sulyban) 43.—43,5 krig.

Közép (páronkint 220—260 klgr. sulyban) 43.—43,5 krig. — Könnyű (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 42,5—44. krig. Sertés lét-szám 1894. aug. hó 2-án volt készlet 189,863 darab. 1894. szeptemb. hó 3-án felhajtatott: 1443 drb. 1894. szeptemb. 3-án elszállított 4291 drb. 1894. szept. 3-án maradt készletben 187,015 drb. — A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Szeszüzlet.

— Szeptember 5. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 54.—, kicsinyben 54,50 hordó nélkül per 100 liter $\frac{1}{2}$ beleértve 85 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatózsde.

— Az »Aradi Közlöny« távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 5. d. u. 5 óra.

F	J	Állapot	100 kg. ár	100 kg. ár
			frtől	frtig
Buza bászai	uj		6.45	6.70
Buza tiszavidéki			6.40	6.70
Buza pestvidéki			6.40	6.70
Buza fejelemei			6.40	6.70
Buza bászai			6.40	6.70
Rozs uj, I-ő rendű			5.15	5.20
Rozs uj, II-od rendű			5.05	5.10
Arpa takarmány			5.60	5.95
Arpa égetni való			6.25	7.10
Arpa sörfőzdei			7.30	8.40
Zab			5.90	6.35
Tengeri bászai			5.90	6.—
Tengeri másnám			5.90	6.—
Káposzta-repce bászai			9.30	9.80
Köles			6.33	6.35
Buza szept.-okt.			6.82	6.84
Buza márcz.-ápr.			6.82	6.84
Buza máj.-jun.			6.82	6.84
Rozs szept.-okt.			5.21	5.23
Tengeri jul.-aug.			5.80	5.90
Tengeri aug.-szept.			5.80	5.90
Tengeri októberre			5.80	5.90
Zab márcz.-ápr.			6.09	6.11
Zab szept.-okt.			5.75	5.77
Káposzta-repce aug.-szept. 1894.			9.80	9.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. szeptember 5.

Magyar aranyárjádék 4%	121.65
Magyar koronárjádék 4%	96.25
Magyar arany 4 $\frac{1}{2}$ %	126.50
Magyar ezüst 4 $\frac{1}{2}$ %	102.—
Magyar keleti vasút 1876.	124.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	95.75
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyereség-sorsjegy kölesön	152.25

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

H. A. (Arad). Levelének vétele után felhivatunk a nyomdából két maszatos szedőgyereket, s azoktól megkérdeztük, a sirba vágynak, s hogy fáj-e a szívük? Azt felelték, hogy rendezállapotukban nem, csak mikor verset irnak. Ez megnyugtatót bennünket, mivel így az ön sirhant után áhító rimeire nincs szükségünk. Kivánatra és megrendelésre produkál olyat a nyomda több apró, bozontosfejű Titán Laczija.

D. S. (Pankota.) Köszönjük. Mint látni méltóztatik, már folyik a tárcza. Üdvözlöt!

IDEGENEK NÉVSORA.

— Szeptember 5. —

Fehér Kereszt szálloda: Prokopp Gyula, Kevermes. Lotán János kereskedő, Nagyvárád. Schiff B. marhakereskedő, Budapest. Rothe A. Köln.

Máder szálloda: Telley József kereskedelmi akadémiai tanuló, N.-Szt.-Miklós.

Három Király szálloda: Zach József kereskedő, Lippa. Angelina Tivadar ügynök, Talpas. Pop József kereskedő, Lippa.

Arany Kulcs szálloda: Balogh József cipész, Szászváros. Dr. Neumann N. ügyvéd, Világos. Oppenhausner N. földbirtokos és családja, Csormó. Roth Ferencné birtokos, Kerülő. Moldován Béla theologus, Battonya. Ungár Adolf kereskedő, Talpas.

Vasúti szálloda: Valenta József erdőész, Mór. Beou Szevér főkönyvelő, Bistarovecz. Micula Gergely könyvelő, Lippa. Lovási János ügyvédjelölt.

KIS LOTTO.

Prágai:

83, 56, 87, 2, 15.

Lembergi:

20, 26, 45, 82, 40.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Pályázati hirdetés.

I., II. és III. rendű vasutakhoz való talpfák és váltótalpfák szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak céljaira a közelebbi években még szükséges I., II. és III. rangú talpfák és váltótalpfák szállítása iránt ezennel nyilvános pályázat nyitattik.

Az évenként szállítandó mennyiségek a következő táblázatban vannak kitüntetve:

A talpfa			Egység	Szükséges		
megnevezése	neme	hossza cm.		1895	1896	1897
I. rangú talpfa	tölgy-	270	drb.	288000	180000	180000
		250	"	107000	588000	788000
II. rangú talpfa	bükkt.	220	"	156000	237000	312000
		170	"	—	5000	5000
Váltó és külön talpfák	fenyőfa	megr. szerint	köbm.	1800	1700	3700

Kedvező árak elérése esetén a szükséglet 3, esetleg 5 évig terjedő időtartamra biztosított, ennélfogva az ajánlattevők felkéretnek, hogy ajánlataikban az árak mellett az évek számát is kitegyék, melyre ajánlanak.

Az I., II. és III. rangú talpfák ajánlhatók tölgy vagy bükkfából, de ajánlhatók lucz-erdei, szurkos és vörös fenyőfából is. A bükkfából továbbá a lucz-, erdei, szurkos- és vörösfenyőfából készült talpfák ajánlhatók telítetlen vagy telített állapotban. A telített állapotban felajánlott talpfáknál a telítési mód az ajánlatban pontosan körülírandó. Ugyiszintén határozottan kitéendő az ajánlatban az is, hogy az ajánlott talpfa milyen fából való. A váltó és külön talpfák csak tölgyfából készíthetők.

A szállítás a 129381/91. sz. általános, továbbá a tölgytalpfa nemkülönböztető váltó és külön talpfákra vonatkozó 21987/82. sz. hétféle különleges, a bükkfalpfa készítésére és szállítására vonatkozó 21987/92. sz. és végre a fenyőtalpfa készítésére és szállítására vonatkozó 76013/94. sz. különleges feltételek értelmében eszközölendő.

A talpfákat usztatott fából készíteni nem szabad, ugyiszintén meg nem engedtetik, hogy azok viz-csuszdaikon szállitassanak.

A 270 cm. hosszú talpfa összes mennyisége kizárólag közbenső talpfa legyen; ellenben a 250 cm. hosszúságú elsőrangú talpfákból 15% ütközési és 85% közbenső, a II. rangú talpfákból 35% ütközési és 65% közbenső, a III. rangúkból pedig 25% ütközési és 75% közbenső talpfa szállítandó.

Az idézett szállítási feltételek és a váltó és különfalpfa vonatkozó méretjegyzék a pályázati határidőig naponta a hivatalos órákban az anyag- és leltárbeszerzési szakosztálynál (Budapest, Andrassy-ut 73. sz. II. em. 43.) azonkívül pedig valamennyi üzletvezetőségénél megtekinthetők, vagy a vételár lefizetése, illetve beküldése mellett a m. kir. államvasutak nyomtatványtárából megszerezhetők.

Az általános feltételek egy példánya 25 kr, a különleges feltételek 1-1 példánya pedig 15 krajczár.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy ezen szállítási feltételeket jól ismeri, és azokat, a mennyiben jelen hirdetésny folytán változást nem szenvednek, egész terjedelmében elfogadja.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának azon jogot, hogy a szállításra szerződésileg átengedendő közönséges váltó és külön talpfa évenkénti mennyiségét minden évben a szükséglethez képest 25% erejéig felemelhesse vagy leszállithassa.

Az egy-egy évben tényleg szükséges és tényleg határok közt változható mennyiség szállítóval a megelőző év utolsó negyedében fog közöltetni.

Az egy-egy évben tényleg szükséges és szállítandó váltó és külön talpfa mennyiség szállítóval szintén a megelőző év utolsó negyedében a méretek pontos kitüntetése mellett fog közöltetni.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja azonban magának a jogot, hogy az 1-1 évre megrendelt váltó és külön talpfa mennyiségén felül az illő szállítási év folyamán a megrendelt mennyiség 10%-a erejéig még pótmeg-

rendelést is tessen, s tartozik szállító ezen pótmegrendeléseknek is eleget tenni, s ahhoz szükséges fát készletbe tartani.

Az éve kény megrendelt talpfák az illető év február hó 1-től szeptember hó végéig egyenlő havi részletekben szállítandók be.

Az évenként megrendelt váltó és külön talpfák összes mennyisége a szállítási év június hava végéig, az évközben esetleg történő pótmegrendelések pedig hat heti határidőben szállítandók be. Itt különösen megjegyeztetik, hogy az első rangú váltó és külön talpfáknak csak mintegy egytized része szállítható tompított éllel, az első rangú váltó és külön talpfák többi, mintegy 9 tized részének, nemkülönböztető a II. od és III. ad rangúváltótalpfáknak ép élűeknek kell lenniük, továbbá, hogy a tompított éllel szállítható talpfák közül azok, melyek tényleg tompított éllel szállíthatók és átvehetőknek találhatók, azok köbtartalma mint ferdény fog kiszámíthatni és fizetendő.

A szállítás a m. kir. államvasutak valamely állomására bérmentve eszközölendő, s a beszállítási helyek, vaia mint hogy az ajánlott anyag belföldi vagy külföldi származása-e, az ajánlatban határozottan kitéendő.

Ugyiszintén az erdők, melyekben a talpfák vágatni, illetve készíttetni fognak, az ajánlatban minden kétséget kizáróan megnevezendők.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a szállítást nyert vállalkozóval szemben fenntartja magának a jogot, mikép ellenőrizhesse, hogy a talpfa és váltótalpfa származása és készítése megfelel-e az ajánlatban megígért, illetve a szerződésben elvállalt kötelezettségeknek.

Ha szállító, — a mennyiben belföldi származása és belföldön készített anyag szállítását vállalja el, — az anyag készítésére, illetve származására nézve vállalt kötelezettségének meg nem felelne, ez esetben szállító minden körülmények között köteles nem a belföldön készített és nem belföldről szállított áru szerződés szerinti árának husz (20) százalékát kötbérképen fizetni és ezen felül jogában áll a m. kir. államvasutak igazgatóságának saját választása szerint vagy szerződés teljesítését, vagy a teljesítés helyett a szerződést megszüntetnek jelenteni ki, s annak megszegése okából kártérítést követelni és a szállítás tárgyát képező árukat szállító terhére és veszélyére máshol bármely áron beszerezni.

Mindazon czégek, melyek eddig nem állottak szállítási viszonyban a m. kir. államvasutakkal, ajánlatukhoz szállítási képességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyítványt tartoznak csatolni.

Az ajánlatok 1894. évi szeptember hó 7-én déli 12 óráig az anyag és leltárbeszerzési szakosztálynál benyújtandók vagy oda posta útján dendők.

Az ajánlatok 50 kros magyar bélyeggel el látandók, bepecsételendők és külczimnek: «Ajánlat talpfákra 72651/94. számhoz» irandó.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5% készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig a m. kir. államvasutak igazgatóságának budapesti főpénztáránál leteendő. Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlített, az arról nyert letéti jegy azonban az ajánlatához nem csatolandó.

Az árak a talpfákra nézve darabonként, a váltó és külön talpfákra nézve pedig köbméterenként és pedig minden osztályu (rangú talpfa) nézve külön-külön számokkal és betűkkel kiírva teendőek ki.

Ütközési talpfák helyett közbensők el nem fogadtatnak.

Mindegyik ajánlattevő az a felett hozandó határozatig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatik, a szerződés megkötéséig kötelezettségben (szóban) maradni köteles.

Bármily mennyiségre lehet ajánlatot tenni. Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyekben javítások és vakarások fordulnak elő, nemkülönböztető, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek vagy pótlólag vagy táviratilag tételnek, végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz be nem tételt, figyelembe vételre nem számíthatnak.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlók között, tekintet nélkül az ajánlat feltételeire, szabadon választhasson, továbbá, hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti rész-mennyiség szállítását is átengedhesse, oly formán, hogy ajánlattevők az ily részbeni szállítást is elfogadni köteleztetnek, ha csak ajánlatukban

világosan ennek ellenkezőjét ki nem kötötték és végre, hogy a cél elérésére másféle intézkedéseket is tessen.

Budapest, 1894. évi július hóban.

Az igazgatóság.

804/1894. gazd. sz.

2-3.

Árverési hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város tulajdonát képező versenyter 33⁸⁰⁸/₁₁₀₀ h. területnek f. évi okt. 1-től számítandó 3 vagy több évre való bérbeadása iránt folyó év szeptember hó 10-én d. o. 10 órakor árverést tart. Kikiáltási-ár holdanként évi 20 frt 30 kr haszonbér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban. Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1894. évi szeptember hó 3-án tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső,
aljegyző.

2269. sz.

777. 2-2.

Alkútagyalási árverési hirdetés.

Mely szerint alóirt m. kir. ispánság által folyó évi szeptember hó 15-én délelőtt 9 órakor az ispánság hivatalos irodájában az alább felsorolt bértárgyak hasznosítása céljából írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött alkútagyalási fog tartatni, melyre árverelni szándékozók 10% bánatpénzzel ellátva, — mely az írásbeli ajánlatokhoz is melléklendő, — ezennel meghivatnak.

A részletes árverési feltételek alóirt m. kir. ispánságnál az irodai órák alatt megtekinthetők. Utóajánlatok nem fogadtatnak el, még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fenntartatnak is.

Bérbeadati fognak: A kovaszinczi 99⁴⁰⁶/₁₆₀₀ h. legelő föld 1894. X/1-1897. IX/30-ig év és holdanként 18 frt 85 kr. Az osztrovi halászati jog 1894. XI/1-1897. X/31-ig évenként 5 frt 60 kr. A bakamezői halászati jog 1894. XI/1-1897. X/31-ig évenként 2 frt. A bulzai üres ház-hely 800 □-ól 1894. XI/1-1897. X/31-ig évenként 1 frt. A lalasinzi sziget »Prund la Báltá« 2 hold 1894. XI/1-1897. X/31-ig év és holdanként 2 frt. Gross (Aradmegye) erdészeti kert 1⁴⁰⁰/₁₆₀₀ h. 1894. XI/1-1897. X/30-ig év és holdanként 2 frt. A lippai B. é. kivágási szöllő 1200 □-ól 1894. XI/1-1897. X/31-ig évenként 2 frt. A lippai kivágási föld 1070 □-ól 1894. XI/1-1897. X/31-ig évenként 2 frt. A lippai kivágási 1⁶⁰⁰/₁₆₀₀ h. 1894. XI/1-1897. X/31-ig évenként 3 frt kikiáltási árral.

Lippán, 1894. augusztus hó 27-én.

M. kir. ispánság.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

11970/1894. kh. sz.

3-3.

Hirdetés.

Felhívom a koci tulajdonosokat, hogy a jelenleg folyamatban levő osatorna munkálatok következtében kiásvott árkok hosszabbau, azok közelében különösen ott hol a lassu hajtásra jelző tábla is figyelmeztet, büntetés terhe alatt lassan hajtának, mert a sebes hajtás következtében támasdó rázkódás a mely árok oldalainak beomlását idésvén elő, a munkások testi ép-ége és élete veszélyeztetve van.

Aradon, 1894. évi augusztus hó 31.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Hirdetmény.

A nm. m. kir. földmívelésügyi miniszterium 46414/94. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel elrendeljük, hogy Arad sz. kir. város külhatárában, hol a hesseni légy infectio az elmúlt vagy a folyó évben nagyobb mértékben megállapított, az ugynevezett csalogató vetések veendő alkalmazásba.

Ezek abban állanak, hogy minden táblában már augusztus utolsó vagy szeptember első napjaiban több helyen néhány barázdányi őszi gabona vagy árpa vetendő, mely célra a legsilányabb minőségű vető mag is használható.

Ezek a csalogató vetések arra valók, hogy a hesseni legyek ezekre rakják petéiket.

Az ilyen csalogató vetések azután a rendes vetés — legkésőbb azonban a tél beállta előtt jól alá szántandók, ügyelvén arra, hogy egész hosszukban tökéletesen föld alá kerüljenek és így belőlük tavasszal a légyrajok ki ne szállhassanak. Igen ajánlatos az ilyen alászántott csalogató vetések lehengerezése is.

Arad, 1894. augusztus 29.

A városi tanács.

Az olcsóság csodája!
a hol mindent fél árban lehet venni
csakis, de csakis
Kilényi R. és Társa
7, 14 és 30 kros bazárjában
a színházépületben, a 18 vértanu szobor
átellenében van. 536 9-9
Iskolai táskák potom árért.
Alkalmi ajándékok
hihetetlen olcsó áron.
Gyermekjátékok majdnem ingyen.
Gyermek és férfi kalapok minden árban.
Gyermek és férfi ingek, harisnyák, nyakkendők, gyermekkoosik, utazó bőrdöndők,
esernyők, stb. stb.
olcsóbban mint bárhol.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Miskolcz.
19851/III. számhoz. 1-3.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak S.-A.-Ujhely állomásán a vendéglői üzletre 1895. évi január hó 1-től számítható 3 évi időtartamra ezennel nyilvános pályázat hirdetik.

A nevezett vendéglőt bérbe venni óhajtok felhivatnak, hogy szabályszerűen bélyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatokat folyó évi szeptember hó 10-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetőség titkári hivatalához e cím alatt:

„Ajánlat a s.-a.-ujhelyi pályavendéglő bérletére 19851. számhoz” lepecsételt borítékban térítvény mellett nyujtsák be.

Az ajánlattevő köteles a miskolczi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál f. évi szeptember hó 9-én déli 12 óráig bánatpénzre 500 frtot készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vételét nem fog.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 15. ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőktől feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják. A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül az ajánlat bérösszegre — szabadon választhasson.

Miskolcz, 1894. augusztus hó 3-án.

Az üzletvezetőség.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. földmívelésügyi miniszteriumnak intézvénye nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy Aradon folyó évi szeptember hó 20-án a vásártéren katonai lóvásár fog tartatni.

Az erre vonatkozó részletes hirdetmény és tervezet a városházánál (kapitányi hivatal) megtekinthető.

Arad, 1894. augusztus 18.

A városi tanács.

3504. sz.

757. I-X.

Árverési hirdetés.

Az alólírott erdőgazgatóságához tartozó bálinczi erdészlak kertjében táblákba rakott 252,119 m³ tölgy-, 14,006 m³ kőris-, 0,216 m³ éger- és 0,217 m³ juhar-fűrészárúnak akár táblánkénti, akár egészbeni eladása iránt, összesen hétezerkilencszázkilencvenkettő (7992) forint 20 kr, illetőleg az egyes rakatoknak megfelelő kikiáltási ár mellett, Bálinczon a m. kir. erdőgondnokság hivatalos helyiségében, felsőbb jóváhagyás fenntartásával, f. évi szeptember hó 20-án délelőtt 10 órakor II-ik nyilvános árverés fog tartatni.

Miről versenyezni szándékozik azon hozzáadással értesítetnek, hogy a szabályszerűen kiállított 50 kros bélyeggel ellátott és a kikiáltási ár 10%-ának megfelelő bánatpénzzel felszerelt írásbeli zárt ajánlatok, a szóbeli árverés megkezdése előtt szintén elfogadhatók.

Az árverési és egyszersmind szerződési feltételek az alólírott erdőgazgatóságnál és a bálinczi m. kir. erdőgondnokságnál, a szokásos hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Lugoson, 1894. augusztus 16-án.

M. kir. erdőgazgatóság.

16440/1894. sz.

2-3

Pályázati hirdetés.

Aradon a szabadság-téren az aradi 18 vértanu emlékére emelt szobor körül kovácsolt vasból készitendő kerítés tervének és költségvetésének elkészítésére ezennel pályázat nyitattik.

A feltételek a következők:

1. A vaskerítésnek célja, hogy a szoborhoz gyermekek és állatok, valamint avatatlan egyének könnyen hozzá ne férjenek; minél fogva a kerítésnek a csinos kivitel mellett megfelelő erősségűnek kell lennie, s így oly diszitmények, a melyek könnyen törhetőek, mellőzendők.

A kerítés magassága 80 cm-t. a melynek zápjai s diszítő ozirádái lehetőleg ritkán úgy illesztendők össze, hogy azok által a szobor talapzata el ne takartassék.

A kerítés 25 oztm. magas s 25 oztm. széles szürke szlázai csiszolt márványból készitendő talpköre helyeztetik, a mely talpköböl 5 cm-t. a burkolat alá fogván esni, a kerítés a talpkövel együtt egy méter magas leendő

2. A benyujtandó tervek következők: alaprajz 1:100 léptékben, oldal nézet a leg-hosszabb oldal felől nézve 1:50-hez és egy teljes keret részletrajz 1:10 léptékben; a tervek mindegyike pontosan és lehető részletesen oottirozandó.

3. A tervekhez pontos és részletes költségvetés készitendő; a kerítésnek egységes ára s súlyja folyó meterenként kitüntetendő.

4. A három legjobbnak talált terv közül az 1-ső 150 frt, a 2-ik 100 frt, a 3-ik 50 frttal díjaztatik.

5. A pálya bíróság utólag fog megalakíttatni.

6. A tervek és költségvetés folyó évi október hó 15-ig Arad sz. kir. város polgármesteréhez jelíggel levél kíséretében benyujtandók a hol a szobor és a bekerítendő terület helyszínrajza is megkapható.

7. A díjazott tervek Arad sz. kir. város tulajdonává válnak, a melyek közül kivitelre tetszés szerint választhat.

A szobor bizottság 1894. évi augusztus hó 6-án tartott üléséből.

Salacz Gyula

polgármester, bizottsági elnök.

„Aradi Nyomdarészvénytársaság” könyvnyomdája.

Felhívás.

Arról győződtem meg, hogy a város területén sok oly ház és telek van, hol az utca és számot jelző táblácskák vagy egészen hiányznak vagy a felismerhetlenségig bemeszelve vannak, s oly félre eső helyen helyezték el, hogy azok csak hosszabb keresés után vehetők észre.

Ezeknél fogva felhivom a ház és telek tulajdonosokat, hogy az utca és számot jelző táblácskákat folyó évi szeptember hó 15-ig feltűnő helyre a bejárathoz közel elég magasan helyezték el, s folyton tisztán tartásuk mivel ellenesetben intézkedni fogok, hogy azok költségükre hivatalból helyeztessenek el.

Arad, 1894. augusztus hó 23.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

10728. kh.

3-3.

Végzés.

Arad város területén egy gazdátlan kutya kóborolt, mely egy embert megmart s leüttetvén, a megejtett bonczolást alkalmával rajta a veszettség kór állapototatott meg, a miért is az 1888. évi VII. t. cz. 68. §-a s a 40000/888. sz. a. kelt magas rendelet 188. §-a alapján a 9666/894. sz. a. elrendelt szájkosarazását vagy kötve tartását a kutyáknak további 40 napon, azaz 1894. évi augusztus hó 6-tól 1894. évi szeptember hó 16-ig meghosszabbítottam.

Erről a város közönséget tudomásvétel és alkalmazkodás végett azzal értesitem, hogy a kitett idő alatt szájkosár nélkül járó kutyák elfogatni s a gyeptéren megsemmisíttetni fognak, míg a tulajdonos a hivatkozott törvény 154. §. i. pont alapján büntetetténi fog.

Arad, 1894. évi augusztus hó 6.

Sarlot Domokos
főkapitány.

16339/1894.

2-3

Hirdetés.

A nagym. m. kir. belügyminiszter urnak 63,801. sz. a. kiadott körendelete szerint ezennel közhírré tétetik, hogy Galicziának borszezovi és zaleszczykii kerületében fellépett kolera miatt ezen kerületekből a következő áruk behozatala megtiltatott:

1. Fehérnemű; használt, tisztítatlan állapotban, használt ruhanemű, használt lábbelit is ide érteve, továbbá használt ágynemű.

A mennyiben ezen cikkeket podgyásként vagy a lakóhely változtatás miatt költözködési ingóságokként szállítatnak, a határ átlépése alkalmával, illetve a rendeltetési helyen egészségügyrendőri vizsgálatnak és esetleg egészségügyrendőri elbánásnak vannak alávetve.

2. Rongyok.

A tilalom alól kivéttetnek:

a) oly rongyok, melyek hidraulikus erővel összesajtolva, mint a nagykereskedelem áru vasabroncsokkal zárt bálókban kerülnek szállításra, ha hatóságilag elismert számozási jelekkel és számokkal vannak ellátva;

b) uj hulladékok, melyek közvetlenül fonó-, szövő-, szabó- és fehérítő-műhelyekből kerülnek a forgalomba, mü-gyapju (shoddy) és uj papirhulladékok.

A most felsorolt és a behozatalból kizárt cikkek átvitele nincs kizárva, ha teljesen elkülönítve oly módon elzárt térben szállítatnak, miszerint az átvitel alatt minden kezelés ki van zárva.

Hasonlóképen nem esnek tilalom alá a felsorolt cikkek, ha nem fertőzött területekről származva oly módon szállítatnak keresztül, miszerint utközben gyanusan szennyezett tárgyakal érintkezésbe nem jöhetnek.

Végül nem esnek tilalom alá a felsorolt cikkek azon esetben sem, ha hatóságilag igazolattik, hogy a fent nevezett kerületekből származnak ugyan, de legalább 5 nappal a járvány kitorése előtt szállítattak el.

Arad, 1894. augusztus 11.

A városi tanács.